

JUHANNUSTUNNELMIA

(Kirj. Vilho Rurik.)

On juhannusilta. Istun järven rannalla tuuheaksaisen kotivun alla kirjain ja mandoliini nojaten vieressäni sijaisevaan kiveen. Olen näkymättömissä kaikilta, alnoastaan meren aava ulappa, jolla mainingit hiljaa näyvät, näkee minut. Katseeni liittyy yli tuon ulapan, jolla lukuun venheitä toinen toisensa jälkeen, vieden ilosta nuorisoujoukko saariston nauttimaan kesän kauneudesta.

Läheseltä kalliolla kuuluu kokoa rakentavien lasten iloinen hälinä.

Tuntuu siltä kuin koko maailma liottaisi, sillä ilmojenkin laulajat juhannuslauluun laulavat.

konrakentajien iloinen nauru tekevät minut entistään surullisemmaksi.

Mieleeni muistuu juhannus ennen kansalaissotaa. Silloin olin minäkin iloinen. Minulla oli koti. Hyvä koti olikin. Ja vaikka minun täytyikin elättää itseäni raskaalla työllä, niin olin sentään onnellinen, sillä äitini, veljeni ja siskeni olivat vapauttaneita. Tyttö, johon olin miellyttynyt, oli samallaan proletariari kuin minäkin, osasi antaa arvoa työväen pyynnöille, ollen niissä itsekkin mukana minkä voi ja aikaa riitti.

Tuli sitten Suomen kansalaissota. Se muutti minun elämäni. Veli kaatui valkoisten luodista. Minä jouduin siskeni kanssa vankileiriin. — Tytöstäni en saanut mitään tietoa. —

Vihdoinkin koitti minulle vapaus. Aloin etsiä tyttäntäni. Sain kuulla valkoisten murhanneen hänet. Tämän tiedon vaikutusta on turha yrittää kuvata.

Elimme kolmissa, äiti, sisko ja minä. Suru painoi kaikkiin leimansa.

Olihan rakastamamme työväenliike saanut kestää ankaran koettelemuksen ajan:

Kun toiminta jälleen alkoi, otimme siihen kaikki innolla osaa. Mutta pian kohdistettiin meihin jälleen uusi isku. Ohraha alkoi ahdistella siskoani. Tätä hän ei kestänyt, vaan lopetti päivänsä. Xiti kuoli surusta, ja minä jäin yksin.

Nyt on kohta vuosi kulunut tuosta onnettomuuden päivästä. Mitä sillä aikaa olen saanut kokea, on minun mahdoton kuvata. Sen voisi sanoa, etteivät kärsimykset ole voineet järkevää uskoani sosialismin voittoon, vaan päinvastoin ovat ne lujentaneet sitä, sillä osottavathan ne kapitalismin elämän viimeisiä hetkiä ja käytävän viimeisiä valittejaan pystyssä-pystymykseen.

Näissä muistoissa vietin juhannustani 1920 ja rinnastani kohosi äänetön huudahdus: Eläkään maailmanvallankumous!

selvitettävää hänen kanssaan. Te voitte todistaa, että hän on tehnyt itsensä syylliseksi valtiopetokseen ja nyt minä tahdon nähdä hänet teidän paikallanne.

Oisin hyökännyt hänen kimppeensa, ellei hän olisi pitänyt minulle niin kallisarvoista pergamenttia sohdun vaarallisessa läheisyydessä. Siksi minun täytyi ryhtyä vain keskustelemaan hänen kanssaan.

— Kun te tiedätte niin paljon, miksi sitten tulette minun luokseen?

— Sitä yksinkertaisesta syystä että jos näyttäytyisin, tunnetaisiin minut ja saisni jakaa hänen kohtalonsa. Mutta me tuhlamme aikaa.

Kuulkaa ehtoni. Antakaa minulle kirjallinen sitoumus, että luovutatte minulle Sir Harryn ja 20,000 punttaa, niin saatte pergamentin.

— Mutta jos kieltäydyn, sanoin lyhyesti naurahtaan.

— Silloin kuolette klo 6.

— Teidän ehtonne ovat varsin järkevät, herra munkki, huudahdin kasvavalla vihalla. Te tahdotte, että syöksisin onnettomuuteen alnoat Englannissa olevat ystäväni ja antaisin lisäksi teille kaikki rahani. Ulos täältä. Ja jättäkää kunnian mles rauhaan hänen elämänsä viimeisiin hetkiin. Ulos, sanon minä.

— Elämäne on minun käsissäni, irvisteli hän. Ja minäkin Lucy siten joutuu ilman teitä?

Raivostuneena viskasni tuolin häntä kohti, mutta hän hypähti taivaasti sivulle, joten se ei osunut.

— Antakaa minulle pergamentti, läähähti minä.

— Suostutteko ehtoihini?

— En, tuhat kertaa en. Roisto! Kuului ylepä vastaukseen. Mutta te ette lähde tästä huoneesta, ennenkuin olen saanut pergamentin.

— Hyvä, huudahti hän prurillisesti nauraen. Katsokaa sitten tänne, hyvä herra ja hän piti kallisarvoista aslakirjaa sohdun läheisyydessä.

Hypähdin esiin, mutta liian myöhään. Liekit ahmasivat paperin ja pian oli jäljellä vain tuhkaa. Hetken seisoin lamautuneena. Yhtäkkiä välähti aivoissani: Tämä roisto on ryöstänyt minulta sen, jonka piti lahjoittaa minulle pelastuksen hirveästä kuolemasta. Sallisinko hänen poistua voittajana. Hän kääntyi kohtaan ovea. Käytin tilaisuutta ja sammutin sohdun. Tartuin roistoa vyötäisiltä ja käyttäen kaiken voimani kiepautin häntä pari metrin ympäri ja viskasni hänet sitten voimakkaasti iräiseen huoneen nurkkaan. Kuuntelin. Hän ei liikahtanut, minkä vuoksi varovaisesti lähenin. Hänen vyötäröllään olleella kädellä sidoin hänen käteensä ja jalkansa otettuani itseltään hänen kaapunsa. Estäkseni häntä huutamasta, jos hän tulisi tuntoihinsa, tuokin nenällän hänen suuhunsa. Ovi avattiin ja ymmärsin, että vartija tuli laskemaan munkin ulos. Nopeasti kietouduin munkin kaapuun ja vedin päähineen syväälle yli kasvojen. Poimin lattialta muutamia rahoja, jotka olivat pudonneet munkin taskusta ja odotin.

— Aika on loppunut, herra munkki, sanoi vartija puol-unisena tule-

matte sisään. Hiljaa menin ulos ja me jatkoimme matkaamme vartijan katselessa minua koko ajan jonkun verran epäillen.

— Missä on tulsoitu, kysyi hän äkkiä, jätinhän sen sinne sisään?

— Sammutin sen vangin pyynnöstä, vastasin.

— Merklistä! Mikä teidän nimenne olikaan. Isä Alphonse Clary, vastasin. Mies otti toisen sohdun ja syytti sen. Jostakin syystä hän näytti epäilevän, ettei kaikki ollut niinkuin olisi pitänyt. Aloin pelätä taas.

— Odottakaa hetkinen, kahshadan vähäsen vankia.

Ja hän jätti minut pimeään. Mitä oli tehtävä? Portin etsiminen oli turhaa — hän huomaisi petoksen ennenkuin olen ehtinyt puolitiehen. Nopeasti seurasi miestä. Kuulin hänen pysähtävän kopin luona, aukaisevan oven ja menevän koppiin. Äkkiä syöksyin esille, paukautin oven kiinni, joka onneksi oli ulkopuolella. Sitten syöksyin ulos käytävää kohti ja saavutin esteittä ulkoportin, missä vaihtotamles tervehti minua ja toivotti hyvää yötä. Vastasin kohteliaasti ja panin muutamia lantteja hänen kouransa.

— Hevosenne odottaa ulkopuolella, isä sanoi hän.

Sydämeni löi äänekkäästi ilosta — se helpottaisi huomattavasti pakoani. Nostosillan toisella puolen löysin suuren, volmakkaan hevosen sidottuna eräiseen puuhun. Nousin satulana, iskin kannukset siihen ja etteepäin lähdimme huumaavaa vauhtia. Parin tunnin kuluttua, ilmaa keskeytystä, saavuin pleneen rannikkokaupunkiin. Myin hevosen hyvästä hinnasta, minkä jälkeen onnistuin pääsemään erällä aluksella Brestiin.

Erään sattuman kautta tuli oletetun munkin konnaisuus päivävälävaloon ja sain luvan palata Englantiin, jolloin tapasin ystäväni Harry Fieldin. Elkä kulunut pitkäkään aikaa

sen jälkeen, kun vietimme häitä hänen tyttärensä Lucy'n kanssa, joka oli surrut minua kuolleena.

VALKO-VENÄJÄN VAPAUTUS

Tällä otsakkeella kirjottaa Isevtija m.m.: Koko Neuvosto-Venäjän voiton uupumaton järjestäminen kommunistisen puolueen johdolla, samoin paikallisen väestön myörytuntoinen suhde meihin varasi helnäkuun hyökkäyksen menestyksen. Valko-Venäjän kohtalo on ratkaistu. Valko-Venäjistä on tullut neuvostoma. Valko-Venäjän omat työläiset ja talonpojat tulevat määrätelmään neuvostokokouksessa vapautettun Valko-Venäjän vastaisen kohtalon — onko se muodostuva itsenäiseksi neuvosto-tasavallaksi eli onko se paikallisena alueena liittyyvä Neuvosto-Venäjän kokoonpanoon. Ulkomatalaisten imperialistien Valko-Venäjän ryöstämisestä on tullut loppu: saksalaisista valloittajaviranomaisista, jotka ryöstivät Valko-Venäjän luonnonrikkauksia, eivät myöskään Puolan herrat halunneet jäädä takapajulle. Ulkomatalisten lehtien tojen mukaan ovat puolalaiset myyneet Englannille Valko-Venäjän metsiä kahden miljoardin arvosta ja arvelivat tätien voivansa osaksi lyhentää tsaarillisen Venäjän ulkomaisia lainoja.

Kuitenkin tehtiin laskelma ilman isäntää. Punaisen armeijan voito asettaa ristin vieraiden imperialistien rosvosuunnitelmielle. Tästä lähtien alkaa Valko-Venäjän kansa itse määrätä kohtalostaan: veljellissä yhteistyössä Venäjän työläisten ja talonpalkin kanssa tulee se itse oman onnensa sepäksi.

Oletko hankkinut Toverille uuden tilauksen tällä viikolla?

TYÖLÄISEN KURJUUS

Jo neljättä vuorokautta kävelin pääkaupunkimme katuja. Neljättä vuorokautta ilman ruokaa ja mieltä nukkumatta. Torstaina olin tullut kaupunkiin ja nyt oli sunnuntai. Koko ajan olin kävellyt, aloin jo tuntea jokaisen kadunkulman kaupungissa, tässä kirodussa kaupungissa, jossa köyhyä sai alituisesti taistella nälkäkuolemasta vastaan.

Syyspäivän aurinko paistoi kimppeäni, niin lämpimästi kuin se syyskuun puolivälissä voi paistaa, ja kuitenkin minua vaivasi vilu, olkein puultait. Hampaan kalisivat, värissin. Istuin Pitkänsillan kivipenkillä, kivet tuntuivat kylmiltä, täytyi lähteä liikkeelle, en voimut istua. Oh, sitä, sitä kylmyyttä!

Nälkä kalvoi. Tuntuu kuin olisi käärme kiemurrellut kuvettuneessa vatsassani. Tuntuu kuin olisivat suoleni pala palalta kadonneet sen tähtymättömään kitaan.

Yli kolmen vuorokauden yhtämittainen, helvetillinen kärsimys oli takanani ja — mitä näin edessäni? Alnoastaan pitkällisen, kiduttavan nälkäkuoleman. Tuo ajatus saattoi minut rauvoon. Kuolla nälkään, keskeillä kaupunkia, jossa asui useita satoja sivistyneiksi ja kristittyiksi itseään nimittäviä ihmisiä. Kuolla nälkään kaupungissa, jossa pakuvatsat riistää ähkyivät yltäkylläisyydessä syödessään omaisuutta, jota minun kaltaisena nälkäiset työmiehet olivat helle koonneet.

Kuljin eteenpäin, tietämättä itseäni missä kuljin. Harhallin ympäri kaupunkia tietämättä mitä varten. Kenties epämääräisen ravinon saamisen toivo pakotti minut kävelemään. Nälkäkuoleman ajatus oli mielestäni hirvittävä selvä.

Samalla tunsin sen rärkeän vastakohdan, joka oli minun ja niiden kylläisten ja hyvinpuettujen herrasmiesten välillä. He kuikkivat ohitseni, edelläni ja takanani, kantaen naamallaan oikein inhottavan ilosta ja itseyytyvästä ilmettä. Koko heidän olemuksensa tuntui sanovan: "Minä olen nero, sillä minä olen pystynyt teiltä ryöstämään, te muut olette olleet pöläpöitä, sillä te olette olleet kyllin tyhmiä tullaksenne ryöstetyiksi." Puserin käteni nyrkkiin, näkiintyneissä aivoissani kummitteli väkivaltaisia tekoja.

Istahdin "Espiksellä" erälle penkille, vedin vaistomaisesti repaleista nuttuani kireämmälle; se ei auttanut, väräsin vilusta, käteni olivat kylmät kuin jääpalaset. Ruokaa, ruokaa ja — lämmintä! Jokainen söi, jokainen atoomi ruumissani huusi ruokaa ja lämpöä. Ruokaa ja lämpöä — alnoastaan niitä kaipasin. Jos niitä olisiin saanut, olisiin ollut kiitollinen.

"Onko tämä elämää?" kysyin itseltäni. "Ei, tämä on helvettiä!" Pudistin nyrkkiä — en tiedä mille, toistaen: "Helvettiä! Helvetin helvettiä! Helvettiä!" Ei edes harvennettuna tämä sana voi kuvata sitä raivoa, jolla sen lausuin.

Olin saanut jonkinlaisen raivohulluuden kohtauksen. Halusin rientää kadulle, keskelle sankinta ihmisjoukkoa, murskata joutain. Halusin surmata, nähdä verta!

Ohitseni kulki eräs lihavahko mieshenkilö. Puristin veistä kourassani tahdoin nähdä, kuinka veri virtaisi hänen pakua vatsaansa pitkin.

Kuljin hänen perässään miettien vain tuota murha-ajatusta, ja — niin lähellä on peto ihmisessä — halusin syödä hänen lihansa, juoda hänen vertansa. Se tuntui uskottomalta, mutta kuitenkin minä olkein hekkumotoin tuossa ajatuksessa.

Tahdoin imeä hänen verensä juuri silloin, kun se pursuasi ulos haavasta. Raakoja, petomaisia mieltä kovia risteili aivoissani. Kuvittelin jo, kuinka hyökkäisin hänen kimppeensa takaapäin ja pistäisin veitsen hänen kurkkuunsa. "Ei, en hyökkäkkään takaapäin," ajattelin samassa — "astun hänen eteensä ja sanon: "Minä tapan sinut." Tahdoin nähdä kuinka hän kiemurtelisi kuolintuskissaan edessäni, tahdoin nähdä, millainen ilme hänen lihavalle naamalleen tulisi, kuh hän kuullis sanani, kenties hän vastustaisi? Silloin — hypähdin pari askelta taaksepäin. Raitiovaunu yrjrsi nenäni edessä. Muistan, kuinka se sipaisi ojentettua kättäni, jossa oli veitsi. Tuo ihava herrasmies katosi silmistäni raitiovaunun pyhäältäissävällemme. Jäin seisomaan kuin salaman lyömänä. En kumartunut edes ottamaan veistä, joka oli pudonnut kädestäni. Kaikki mielettö-

mät kuvitelmat, joita olin hautonut tuota herrasmiestä seurattessani, katosivat. Jatkoin päämäärätöntä kävelyäni.

Nyt jälestäpäin ajatellessani tuota mielitilaa, jossa silloin olin, tuntuu tuo sokea murhanhimo, joka minussa silloin vallitsi järjettömältä, jopa suorastaan inhottavalta, mutta silloin en sitä ajatellut. Tuo mies, jonka olin ahkonut murhata, sai kiittää elämästään vain raitiovaunua.

Kenties tuo petomaisuus, joka minussa silloin esiintyi, oli atavismia. Kenties se oli periytynyt joltakin, miljoonia vuosia sitten eläneeltä esisäältäni, joka oli syönyt voitetun vihollisensa, tyydyttäneen nälkänsä, tait kenties se oli vain nälän kihoittamien aivojeni mieleton tuote.

Olin saapunut Kaivokadulle. Sen ja Rautatientorin kulmassa oleva hedelmämyymälä näytti mielestäni paratiisilta, jonka ovele oli pantu kerubiinien sijasta viheliäinen "torimies", estämään minua pääsemästä herkkuihin käsiin. Mitään ajattelamatta seisahduin kopperon eteen. Katselin edessäni olevia herkkuja ahmivin silmäyksin.

— Mitä saisi olla? tuo kysymys sai minut "herelle".

— Ei mitään, halusin vain — koettin änkkyttää.

— Kenties näitä pääryniä? Ne ovat toslaankin maukkaita. — Ja i kääntelin näyttääkseni miten maukkaita ne olivat, otti mutsi yhden kätensä, alkaen jyrätä sitä ja — sen vakautan — maukkaalta se näytti. Käärme, joka tuntui kiemurtelevan sisälläni, ikäänkuin nosti päätänsä, iskeäkseen hampaansa entistä lujemmin vatsaani. Hirveät kouristukset sisälläni yltäivät. Kärsin kauheita tuskia silinä seisossani. Johtui mieleeni, että söisin mielelläni mansikoita.

— Haluaisin hiukan mansikoita, sanoin, ajattelematta maksua laskinkaan.

Mutsi kääntyi ottaakseen mansikoita. Hän siirteli useita laattoja, ennenkuin kääntyi takaisin. Käytin tilaisuutta hyväkseni, nopeasti sain siepatuksi taskuuni kolme päärynää — ajatelkaahan kolme päärynää, mikä aarre se oli minulle. Oikein vapaisin ilosta ja jännityksestä.

— M. Rautio.

HIUSKARVAN VARASSA

Kuulin kellon lyövän — kaksitoista lempeää lyöntiä. Vain kuusi tuntia enää ja sitten.....

Katsolin ympärilläni ahtaassa kopissa. Nyt oli pimeä ja voim kuitenkin erottaa ristikko-ikkunan ääri-vaivat sekä oven alta kopsin tunkentuva heikon valonsäteen. Olin upseeri Jaakko Sturatin sotajoukossa ja voisin iloisin mielin uhmata kuolemaa missä muodossa tahansa, kun se vaan kävi nopeaan ja sain antaa iskun puolustuksekseni — mutta tämä! Kylmä väristys kulki läpi ruumini kun muististasi verestini tuomion sanamuodon:

"Vanki Lionell Hereford, joka on havaittu syylliseksi valtiopetokseen, tuomitaan kuolemaan päivän koittaessa kesäk. 24 p:nä. Hänen käteensä ja jalkoihinsa sidotaan neljä köyttä, jotka ovat tiukasti kiinnitetyt huoneen neljään nurkkaan, minkä jälkeen henki raskaitten painojen avulla puristetaan hänestä."

Oi taivas, minkälainen kuolema soitalle. Miten lempeältä elämä näyttääkään. Tuskaassani heittäydyn ova vastaan ja löin käteni vereen. Armahdettaisinko minut? Mutta ei, kaikki toiveet olivat turhia. Tiesin, että alnoat ystäväni Lontoossa Sir Harry Fields ja hänen tyttärensä,

rakas Lucyni, olivat anoneet armoa, mutta anomus oli hyljätty. Eilen oli minulle salaa tuotu pieni paperilippu, joka ihmeellisesti tavalla oli valanut minuun uutta toivoa. "Ei ole epätoivoissa," armoa on pyydetty ja vastaanusta odotetaan minä hetkenä hyvänsä." Miten sydämeni olikaan lyönyt, tuntessani Lucy'n käsiään, peitin pienen paperilipun tulusilla suudelmilla ennenkuin revin sen tuhansiksi palasiksi. * Ja nyt oli jo puol yö, eikä mitään kuulunut. Kurden tunnin kuluttua — ei, en tahtonut ajatella sitä.

Epätoivoissani heittäydyn kovalle vuoteelleni ja olin juuri vaipumassillani jonkinlaiseen horrostilaan kun kuulin käytävällä askeleita ja tulsohdun punertava valo lepatti avaimen reijästä. Avain natsi, ovi avattiin ja muuan munkki astui sisälle. Vartija, joka oli artnyt siitä, että häntä häirittiin keskellä yötä, pisti sohdun eräiseen lattian syvennykseen ja sulki oven.

— Mitä tahdotte, kysyin äkkimäisen liikutuksen vallassa.

— Tuota teille lohdutusta, poikani, vastasi punkki matalasti mumisten ja astui lähemmäksi. Mies heitti kaavun yltään, jolloin näkyivät hänen tummat kasvonsa ja jolle levisi

irvistys, kun hän huomasi hämmästykseni.

— Tuoda teille lohdutusta, kertasi hän nauraen. Ennenkuin kuolette, jos teidän täytyy kuulla.

— Oletteko tullut puhumaan tänne arvoituksia, ärjäsin minä. Asiaan.

— Haluan tietää nimenne.

— Se ei käy päinsä.

— Hyvä. Lionell Hereford — niinhän tässä on kirjoitettu. Hän veti esiin pergamenttirullan, jossa riippui sinetti. Teidän nimenne, ellen erehdy.

— Niin, vastasin henkeä pidättäen. Mikä se on?

— Teidän armahduksenne. Hänen majesteettinsa allekirjoittama ja hänen sinetillään varustettu.

Syöksyin eteenpäin, mutta hän vetäytyi taaksepäin pitäen pergamenttia selkäänsä takana.

— Miten olette saaneet tuon käsilinne, kysyin minä.

— Varsin helposti, olette ehkä kuulut, lisäsi hän, että Lontoon posti ryöstettiin eilen. Tämä, hän näytti pergamenttia, oli siinä mukana.

— Mutta mikä on läsnäolonne tarkoitus? Te ette ole munkki sen enempää kuin minäkään.

— Kuulkaa nyt. Te olette Harry Fieldin ystävä ja minulla on vähän

EUREKAN, CALIF., ILMOTUKSIA

THE READERS AND SUPPORTERS of the TOVERI have decided to trade with only those businessmen who advertise in the TOVERI now, or decide to do so in the future. Businessmen of Eureka, take notice of this! If you are afraid of illegal forces you can advertise without text. We know all the advertisers.

Readers and Owners of the Toveri, Eureka, Calif.

Parhain Höyrysauna EUREKASSA ON Eureka Steam Bath

PYYTÄKÄÄ WILSONIN SODA-VETTÄ
Paras karponeerattu juoma. Enemmän suosittu ovat 'Cherry Blossom', 'El Porto', 'Glory' ja 'Loganberry'.
Puhelin 52. — Seitsemäs ja California St. — Eureka.

(MAKSETTU TILA.)

Puhdistettua ja pasteuriseerattua MAITOA JA KERMAA
Sanitary Dairy Co.
Puhelin 418. 740 D kat.

R. J. SANDERS
Hautausseimistö
621 Third Street, EUREKA, CALIF.

TEETÄ, KAHVIA, MAUSTEITA
A. E. CHRISTENSEN
Telef. 520.
3405 F St., Eureka, Cal.

Uudistakaa tilauksenne ajoissa ettei lakkautusta lehden lähettämisesä tule tapahtumaan!

SOPHIE LEHDON
UUSI AJANMUKAINEN SAUNA
on yleisön käytettävänä keskiviikkona, perjantaina ja lauantaina kello 8 ip. — Alusvaatteita otetaan pestäväksi. — Savukkeita ja virvotusjuomia saatavissa. — Pine St. ja Grant Ave. kulmassa.
EUREKA STEAM BATH.

AINO RANTALA
Tarjoaa teille RUOKAA ja ASUNNON
202 3mas kat., EUREKA, CALIF.

ROMA BAKERY
Parhaat leivät, keekit, tortut, korput ja kuivat leivät; valmistetaan joka päivä. Kaikki ehdottomasti tuoreita.
603 California St. — Telef. 569

HIEROJA
MRS. SIINA OJALA, suorittanut tutkinnon Helsingissä. Antaa hierontaa, sairasvoimistelua ja alkoholipyppyjä.
1823 California St., EUREKA, CALIF.

MAKSETTU TILA